

Innholdet i yrkesfagene

Ved utvalgsmedlem Anna Hagen Tønder

Velkommen til denne sesjonen som skal handle om *innholdet i yrkesfagene*.

Utvalget er opptatt av at yrkesfagene skal gi elevene en **kompetanse for framtiden**. Elevene i videregående opplæring skal oppleve at utdanningen peker framover, mot et langt og aktivt yrkesliv etter videregående opplæring. Er innholdet i yrkesutdanningen i dag innrettet med tanke på dette?

Vi vet at kompetansekravene endrer seg, og at endringene skjer raskere enn noen gang før. Hvordan kan vi utforme innholdet i yrkesfagene på en måte som gjør det lettere å tilpasse utdanningen i takt med endringer i arbeidslivets behov?

I utvalget har vi så vidt kommet i gang med diskusjonene om dette. Vi har vært inne på tanken om at **læreplanene** kanskje kan utformes slik at noen deler blir fastsatt på nasjonalt nivå, mens andre deler kan utformes lokalt i et samarbeid mellom utdanningsmyndighetene og partene. Kanskje ville en slik oppbygging av læreplanene gjøre det lettere å justere innholdet, etter endrede kompetansebehov i arbeidslivet eller etter utviklingen i lokale behov for kompetanse. Her vil vi gjerne vite hva dere tenker. Hvilke mulige konsekvenser, positive og negative, ser dere av en slik omlegging av læreplanene, med én sentral og én lokal del?

Et annet viktig tema for utvalgets arbeid er **fellesfagene**. I mandatet vårt står det at vi skal vurdere fellesfagenes plass og omfang. Det har gjennom mange år vært mye diskusjon og stort engasjement om hvordan vi kan utforme fellesfag som oppleves som tilstrekkelig relevante for yrkesfagene. Utdanningsmyndighetene og skolene har blant annet jobbet med FYR-satsingen, fellesfag, yrkesretting og relevans. Yrkesretting av fellesfagene er også en del av fagfornyelsen, som nå er ute på høring. I utvalget er vi opptatt av at fellesfagene i yrkesfagene først og fremst skal utformes med tanke på å utdanne *dyktige fagarbeidere*. Vi spør om vi i for stor grad har lagt til rette for at elevene på yrkesfag skal kunne velge et løp som gir studiekompetanse i stedet for å bli fagarbeidere. Vi ønsker oss også en mer radikal diskusjon om fellesfagenes plass. Har vi de rette fellesfagene i dag? Må alle de yrkesfaglige utdanningsprogrammene nødvendigvis ha de samme fellesfagene? Må alle utdanningsprogrammene ha det samme omfanget av fellesfag? Vi vet at kravene til sluttkompetanse er forskjellige på tvers av utdanningsprogram. Hvordan påvirker dette behovet for fellesfag?

Fellesfagenes plass og omfang er viktig, men innholdet i yrkesutdanningen handler i stor grad også om **programfagene**. Med Kunnskapsløftet har yrkesfagene fått færre og bredere innganger, noe som også gir bredere og mer generelle programfag. Programfagene på yrkesfaglige utdanningsprogram skal gi yrkesrelevant kompetanse. Det er et mål at de skal peke framover mot aktuelle yrker innen utdanningsprogrammene. Spørsmålet er i hvilken grad de gjør det i dag. Er det også behov for en gjennomgang av programfagene med tanke på bedre muligheter for tidlig fordypning? Bør programfagene i større grad ta utgangspunkt i det enkelte yrkesfag? Hva vil i så fall dette få og si for utformingen og omfanget av programfagene?

Et viktig premiss for utvalgets arbeid er at elevene tidlig i løpet skal få mulighet til å identifisere seg med et framtidig yrke innen utdanningsprogrammet. Faget **yrkesfaglig fordypning**, eller YFF, (tidligere prosjekt til fordypning), har vært viktig for å gi elevene mulighet til å fordype seg i et ønsket yrke allerede fra Vg1. Utvalget ønsker å diskutere om formålet og innholdet i YFF er tydelig nok i dag. Hva forteller det en arbeidsgiver at en elev har hatt et visst antall timer i YFF? Gir det god

nok informasjon om hvilken kompetanse eleven har fått? Bør det vises tydeligere hva eleven får fordypning i? Om en elev for eksempel velger fordypning i frisørfag, bør faget heller hete fordypning i frisørfag?

Nå vi nå skal diskutere innholdet i yrkesfagene, må vi passe oss for ikke å gå ned i detaljene og miste blikket for helheten. Vi må se fellesfagene, programfagene og yrkesfaglig fordypning i sammenheng. En del av diskusjonen videre vil blant annet dreie seg om hva eventuelle endringer i fellesfagene og programfagene har å si for behovet for og utformingen av faget yrkesfaglig fordypning.